

Hemşirelik Mesleğinin Toplumdaki İmajının Belirlenmesi*

Determination of The Image of Nursing Profession in Community

Aslı SİS ÇELİK**, Türkan PASİNLİOĞLU***, Tuğçe KOCABEYOĞLU****, Sema ÇETİN ****

İletişim/Correspondence: Aslı SİS ÇELİK Adres/Address: Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzurum Tel: 0442 231 27 47
E-mail: aslisis@hotmail.com

ÖZ

Amaç: Bu çalışma hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajının belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırmanın evrenini Erzurum il merkezinde bulunan 3 Aile Sağlığı Merkezinin hizmet bölgesinde yaşayan 18 yaş ve üstünde olan 65.000 birey oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde evrendeki birey sayısının biliniyor olduğu durumlarda kullanılan formül kullanılmış ve örneklem sayısı 634 olarak belirlendi. Verilerin toplanmasında "Anket Formu" ve "Hemşirelik İmajı Ölçeği" kullanıldı. Ölçek bireylerin hemşirelik mesleği imajına yönelik görüşlerini içeren 28 maddeden ve "Genel Görünüm", "İletişim", "Mesleki ve Eğitimsel Nitelikler" olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Toplam puanın yükselmesi hemşirelik imajının olumlu olduğunu göstermektedir.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 34.26±11.85'tir. Bireylerin %54.9'u bayan ve %45.1'i erkektir. %68.2'si lise ve üzeri bir eğitime sahiptir. %62.9'unun ailesinde bir hemşire bulunmaktadır. Bireylerin mesleğine ve ailesinde bir hemşire bulunma durumuna göre ölçek alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlendi ($p<0.05$, $p<0.001$). Bireylerin "Genel Görünüm" alt boyutu puan ortalaması 10.82±2.25, "İletişim" alt boyutu puan ortalaması 10.55±2.88, "Mesleki ve Eğitimsel Nitelikler" alt boyut puan ortalaması 27.19±5.49 ve ölçek toplam puan ortalaması 48.57±8.51'dir.

Sonuç: Hemşirelik mesleğinin, çalışmaya katılan bireylerdeki imajının orta düzeyde olumlu olduğu belirlendi. Serbest meslekle uğraşan ve ailesinde bir hemşire yakını olan bireylerin sahip oldukları hemşirelik imajlarının daha yüksek düzeyde olumlu olduğu saptandı.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, imaj, toplum.

ABSTRACT

Aim: This study is carried out in order to determine the image of Nursing Profession in community.

Method: This descriptive research's environment is 65.000 individuals who are over or at the age of 18, living in the service area of 3 Family Health Center in Erzurum city center. In choosing sampling, the formula which is applied in the situations when individual number is known in the environment, is used; sampling number is determined to be 634. In the process of gathering data, "Survey Form" and "Nursing Image Scale" is used. The scale is made of 28 items including individuals' views on the image of nursing profession. The scale has 3 sub-dimensions named as "General View", "Communication", and "Professional and Educational Qualifications". Increase in total point means that nursing image is positive.

Results: Average age of the individuals attended the study is 34.26±11.85. %54.9 of individuals is female while %45 is male. %68.2 of participants has high school or a higher education; %62.9 has a nurse in his/her family. It is determined that difference between total point averages and scale sub-dimensions according to a nurse family member and profession of individuals is significant ($p<0.05$, $p<0.001$). Individuals' "General View" sub-dimension average point is 10.82±2.25, "Communication" sub-dimension average point is 10.55±2.88, "Professional and Educational Qualifications" sub-dimension average point is 27.19±5.49, and scale total point average is 48.57±8.51.

Conclusion: It is determined that Nursing profession's image on individuals participated in the study is medium-level positive. It is also found out in the study that individual who is self-employment and who have a nurse family member have a higher positive level of nursing image.

Key Words: Nursing, image, community.

* 10. Uluslararası Katılımlı Ulusal Öğrenci Hemşireliği Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur (28-30 Nisan 2011, Gaziantep), ** Araş. Gör. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, *** Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, **** 4. sınıf öğrencisi Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Yazının gönderilme tarihi: 03.12.2012

Yazının basım için kabul tarihi: 04.09.2013

GİRİŞ

Hemşirelik mesleği sağlığın korunması, geliştirilmesi ve hastalık durumunda iyileştirme gibi önemli sorumluluklar yüklenen bir meslektir. Kişi ve toplumun sağlığının sürdürülmesinde vazgeçilmezdir. Hemşirelerin görevlerini yapmamaları ya da yapamamaları halinde ülkede sağlık/hastalık göstergelerinin kötüye gittiğini gösteren pek çok örnek vardır. Aile planlaması hizmetlerinin iyi yürütülmemesi ile ilişkili nüfus patlaması, anne bebek ölümlerinin artması ve bunların neden olduğu sosyal ve ekonomik sıkıntılar, tıbbi ve cerrahi asepsi ilkelerine dikkat edilmeden verilen bakım sonucu gelişen hastane enfeksiyonları bu örneklerden bazılarıdır. Bu örnekler hemşireliği toplum için vazgeçilmez konuma getirmektedir (Emiroğlu 2000; Karadağ 2002).

Toplum hemşirelik mesleğinin gerek çağdaş rol ve sorumluluklarını, gerek eğitimini ve gerekse ekonomik ve sosyal yönlerini halen daha yeteri kadar tanımamaktadır (Sümbüloğlu ve ark. 1987). Hemşirelerin görevlerinin sadece hastadan kan almak, tansiyon ölçmek vb olduğunu zannetmekte ve günümüzün yüksek eğitimi ile yetişmiş hemşirelerini bile eski kurs hemşireleri gibi algılayabilmektedir. Bu nedenlerden dolayı ülkemizde hemşirelik mesleği halen daha olması gereken yere ulaşamamıştır.

Bir mesleğin geçerli olan statüsü o mesleği oluşturan grubun toplumdaki imajı ile yakından bağlantılıdır ve meslek üyeleri için büyük önem taşır. İmaj, bir kimsenin, bir topluluğun kendisiyle ilgili olarak başkalarında yaratmak istediği ya da bıraktığı izlenimdir. Meslek imajı ise bir grubun toplum tarafından değerlendirilmesi ve bu değerlerin yaygın biçimde kabul edilmesidir (Emiroğlu 2000; Özcan ve Özgür 1990; Özsoy 2000). Bireyler herhangi bir meslek üyesinde gördükleri veya yaşadıkları bir deneyimden yola çıkarak o meslek ve üyeleri hakkında bir sonuca varmaktadırlar. Toplumun hemşirelik imajı hakkındaki görüşü, hemşirelik mesleğini, meslek üyelerini ve meslek adaylarını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir (Khorsid, Eşer, Çınar ve Arslan 2005). Bu nedenle toplu-

mun gözünde hemşirelik imajının belirlenmesi ve değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Bu çalışma toplumdaki hemşirelik mesleğinin imajını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma 1 Kasım 2010-30 Şubat 2011 tarihleri arasında Erzurum il merkezinde bulunan, farklı sosyoekonomik ve sosyokültürel özelliklere sahip bireylere hizmet veren 3 Aile Sağlığı Merkezi (ASM)'nde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini ilgili ASM'lerin hizmet bölgesinde yaşayan 18 yaş ve üstünde olan 65.000 birey oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde evrendeki birey sayısının biliniyor olduğu durumlarda olayın sıklığını belirlemek için kullanılan formül kullanılmış ve örneklem sayısı 634 olarak belirlenmiştir. Belirlenen örneklem sayısı her üç ASM bölgesinin nüfus oranlarıyla doğru orantılı olarak belirlenmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan 8 soruluk "Anket Formu" ve "Hemşirelik İmajı Ölçeği (HİÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizi için SPSS 16.0 programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; ortalama, standart sapma, sayı, yüzdelik hesaplamaları ve bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır.

Araştırmanın yapılması için Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulundan ve İl Sağlık Müdürlüğünden, ölçeğin kullanılması için Çınar'dan yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya katılan bireylerden ise araştırmanın amacı açıklanarak sözlü onam alınmıştır.

Anket Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan "Anket Formu" katılımcıların yaş, cinsiyet, ekonomik durumu, daha önceden hastanede yatma durumu ve hemşireden hizmet alma durumunu belirleyen 8 sorudan oluşmaktadır.

Hemşirelik İmajı Ölçeği (HİÖ)

Ölçek, Özsoy (2000) tarafından anket formu şeklinde geliştirilmiş fakat psikometrik özellikleri incelenme-

miştir. Çınar ve Demir (2009) tarafından gerekli analizleri yapılarak ölçek haline getirilmiştir. Ölçek toplumun hemşirelik imajını ölçmek için bireylerin hemşirelik mesleği imajına yönelik görüşlerini içeren 28 maddeden oluşmaktadır. “Genel Görünüm” alt boyutuna ilişkin 7 madde, “İletişim” alt boyutuna ilişkin 6 madde ve “Mesleki ve Eğitimsel Nitelikler” alt boyutuna ilişkin 15 madde bulunmaktadır.

Toplumdaki kişilerin hemşirelik imajını belirlemek için kullanılan ifadeler şöyle puanlanmıştır: “Katılıyorum” (3 puan), “Kısmen Katılıyorum” (2 puan), “Katılmıyorum” (1 puan)’dur. Bu ölçekte bulunan ters yapıdaki maddelerin veri kodlaması ve değerlendirilmesinde ters yol izlenerek “Katılıyorum” (1 puan), “Kısmen Katılıyorum” (2 puan), “Katılmıyorum” (3 puan) olarak puanlandırılmaktadır. Üç dereceli likert tipi hazırlanan bu ölçekten alınabilecek en düşük puan 28, en yüksek puan 84’tür. Toplam puanın yükselmesi hemşirelik imajının olumlu olduğunu göstermektedir (Özsoy 2000).

BULGULAR

Tablo 1’de araştırma kapsamına alınan bireylerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı gösterilmiştir. Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 34.26 ± 11.85 ’tir. Bireylerin %54.9’u bayan ve %45.1’i erkektir. %68.2’si lise ve üzeri bir eğitime sahiptir. %62.9’unun ailesinde bir hemşire bulunmaktadır.

Bireylerin %69.2’si daha önce hastaneye yatmış, %76.3’ü daha önce bir hemşireden hizmet almış ve %55.5’i daha önce hastanede bir yakınının yanında refakatçi olarak kalmıştır.

Tablo 2’de bireylerin HİÖ alt boyut ve toplam puan ortalamaları ve min-max puanları verilmiştir. Bireylerin HİÖ’nün “Genel Görünüm” alt boyutu puan ortalaması 10.82 ± 2.25 , “İletişim” alt boyutu puan ortalaması 10.55 ± 2.88 , “Mesleki ve Eğitimsel nitelikler” alt boyut puan ortalaması 27.19 ± 5.49 ve HİÖ toplam puan ortalaması 48.57 ± 8.51 ’dir.

Tablo 1. Bireylerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı

Tanımlayıcı Özellikler (N:634)	S	%
Yaş ort.	34.26±11.85	
Cinsiyet		
Bayan	348	54.9
Erkek	286	45.1
Eğitim Düzeyi		
Okur-yazar değil	23	3.6
İlkokul mezunu	97	15.4
Ortaokul mezunu	81	12.8
Lise ve üzeri	433	68.2
Meslek		
İşsiz	42	6.5
İşçi	14	2.2
Memur	157	24.8
Serbest meslek	60	9.5
Diğer (çiftçi vb)	361	56.0
Ailede hemşire varlığı		
Var	399	62.9
Yok	235	37.1
Daha önce hastaneye yatma durumu		
Yatmış	43	69.2
Yatmamış	195	30.8
Daha önce bir hemşireden hizmet alma durumu		
Almış	484	76.3
Almamış	150	23.7
Daha önce hastanede refakatçi olarak kalma durumu		
Kalmış	352	55.5
Kalmamış	282	44.5

Tablo 2. HİÖ’den Alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puan Ortalamaları ve Bireylerin Aldığı Puan Ortalamaları

Ölçek ve Alt Boyutlar	En Düşük ve En Yüksek Puanlar	X±SS
Genel görünüm alt boyutu	6-18	10.82±2.25
İletişim alt boyutu	6-18	10.55±2.88
Mesleki ve eğitimsel nitelikler alt boyutu	16-48	27.19±5.49
Ölçek Toplam	28-84	48.57±8.51

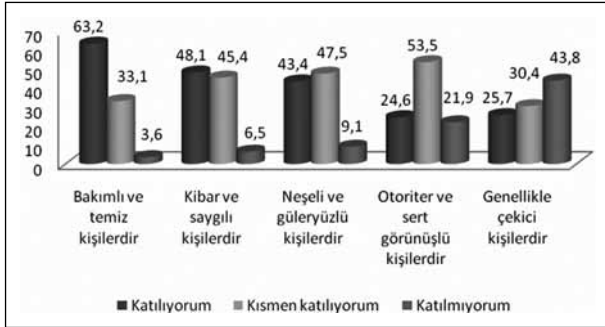
Tablo 3. Bireylerin Tanıtıcı Özelliklere Göre HİÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tanımlayıcı Özellikler (N:634)	Alt Boyutlar			
	Genel Görünüm	İletişim	Mesleksel ve Eğitimsel Nitelikleri	HİÖ Toplam
	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS
Cinsiyet				
Bayan	10.83±2.15	10.67±2.95	27.25±5.58	48.76±8.57
Erkek	10.81±2.37	10.39±2.79	27.12±5.38	48.34±8.45
<i>Test ve p değeri</i>	t=0.068 p>0.05	t=1.202 p>0.05	t=0.288 p>0.05	t=0.611 p>0.05
Eğitim Düzeyi				
Okur-yazar değil	10.43±2.55	11.13±3.76	27.56±7.72	49.13±11.71
İlkokul mezunu	10.72±2.02	10.56±2.73	26.55±5.14	47.84±8.00
Ortaokul mezunu	10.64±2.34	10.70±2.75	27.48±5.04	48.82±8.01
Lise ve üzeri	10.84±2.26	10.67±2.95	27.71±5.62	49.23±8.74
<i>Test ve p değeri</i>	KW=3.385 p>0.05	KW=4.174 p>0.05	KW=6.380 p>0.05	KW=4.82 p>0.05
Meslek				
İşsiz	11.57±2.87	10.64±3.09	28.95±5.89	51.16±10.67
İşçi	10.57±2.17	10.07±3.17	29.64±3.67	50.28±7.02
Memur	10.84±2.25	9.94±2.77	26.07±5.21	46.85±8.07
Serbest meslek	11.13±2.18	11.38±3.09	29.56±5.68	52.08±8.71
Diğer	10.68±2.17	10.68±2.82	26.99±5.41	48.36±8.23
<i>Test ve p değeri</i>	KW=5.647 p>0.05	KW=11.841 p<0.05	KW=23.257 p<0.001	KW=18.777 p<0.001
Ailede hemşire varlığı				
Var	11.08±2.27	10.81±2.88	27.93±5.51	49.83±8.62
Yok	10.39±2.16	10.09±2.83	25.94±5.23	46.42±7.89
<i>Test ve p değeri</i>	t=3.750 p<0.001	t=3.082 p<0.001	t=4.479 p<0.001	t=4.956 p<0.001
Daha önce hastaneye yatma durumu				
Yatmamış	10.96±2.31	10.75±2.96	27.30±5.24	49.03±8.13
Yatmış	10.76±2.22	10.45±2.84	27.15±5.60	48.36±8.67
<i>Test ve p değeri</i>	t=1.073 p>0.05	t=1.214 p>0.05	t=0.333 p>0.05	t=0.910 p>0.05
Daha önce bir hemşireden hizmet alma durumu				
Almış	10.77±2.24	10.43±2.78	27.06±5.49	48.26±8.38
Almamış	10.99±2.29	10.93±3.15	27.63±5.47	49.56±8.88
<i>Test ve p değeri</i>	t=1.046 p>0.05	t=1.865 p>0.05	t=1.110 p>0.05	t=1.625 p>0.05
Daha önce hastanede refakatçi olarak kalma durumu				
Kalmış	10.67±2.20	10.46±2.83	27.05±5.11	48.19±7.77
Kalmamış	11.01±2.30	10.65±2.94	27.38±5.93	49.05±9.35
<i>Test ve p değeri</i>	t=1.894 p>0.05	t=0.825 p>0.05	t=0.756 p>0.05	t=1.269 p>0.05

Bireylerin tanıtıcı özelliklerine göre HİÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 3'te verilmiştir.

Bireylerin mesleğine göre HİÖ ile genel görünüm alt boyutu hariç diğer alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$, $p<0.001$). Buna göre serbest meslek sahibi bireylerin hemşirelerin "İletişim" yönüne ilişkin, işçi olan grubun hemşirelerin "Mesleki ve Eğitimsel Niteliklerine" ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları saptanmıştır. Memur olan grubun ise hemşirelik mesleğinin tüm niteliklerine ilişkin olumsuz görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir.

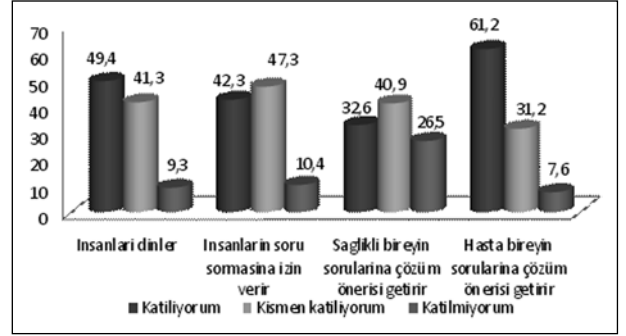
Bireylerin ailesinde bir hemşire bulunma durumuna göre HİÖ'ü alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.001$). Buna göre ailesinde hemşire bulunan bireylerin hemşirelik mesleğinin tüm niteliklerine ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları saptanmıştır.



Grafik 1. Bireylerin, Hemşirelerin Genel Görünümüne İlişkin Bazı İfadelere Verdikleri Yanıtların Dağılımı

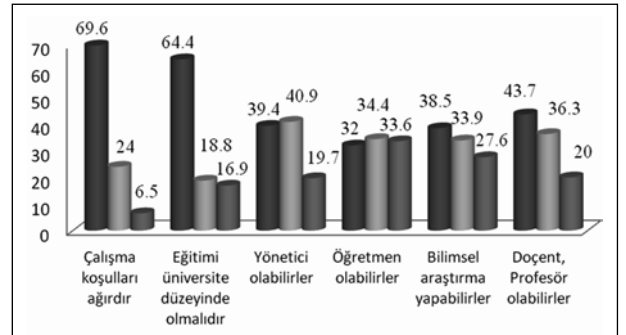
Grafik 1'de bireylerin hemşirelerin genel görünümüne ilişkin ifadelere verdikleri yanıtların dağılımı görülmektedir. Bireylerin %63.2'sinin "hemşireler bakımlı ve temiz kişilerdir" ifadesine katıldıkları, %48.1'inin "hemşireler kibar ve saygılı kişilerdir" ifadesine katıldıkları ve %47.5'inin "hemşireler neşeli ve güler yüzlü kişilerdir" ifadesine kısmen katıldıkları belirlenmiştir.

Bireylerin %53.5'inin "hemşireler otoriter ve sert görünümlü kişilerdir" ifadesine kısmen katıldıkları ve %43.8'inin "hemşireler genellikle çekici kişilerdir" ifadesine katılmadıkları saptanmıştır.



Grafik 2. Bireylerin, Hemşirelerin İletişim Özelliklerine İlişkin Bazı İfadelere Verdikleri Yanıtların Dağılımı

Grafik 2'de bireylerin hemşirelerin iletişim özelliklerine ilişkin ifadelere verdikleri yanıtların dağılımı görülmektedir. Bireylerin %49.4'ünün "hemşireler insanları dinler" ifadesine katıldıkları, %47.3'ünün "hemşireler insanların soru sormasına izin verir" ifadesine kısmen katıldıkları, %40.9'unun "hemşireler sağlıklı bireyin sorularına çözüm önerisi getirir" ifadesine kısmen katıldıkları ve %61.2'sinin "hemşireler hasta bireyin sorularına çözüm önerisi getirir" ifadesine katıldıkları saptanmıştır.

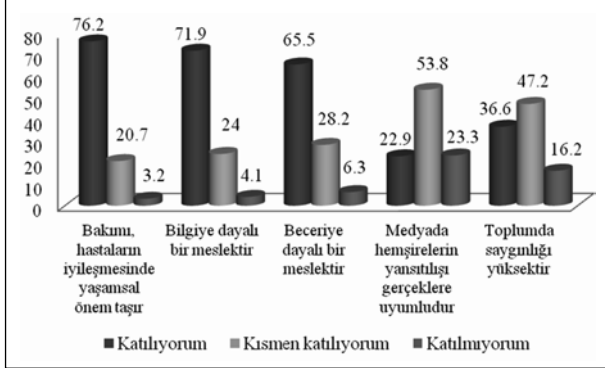


Grafik 3. Bireylerin, Hemşirelerin Mesleki ve Eğitimsel Özelliklerine İlişkin Bazı İfadelere Verdikleri Yanıtların Dağılımı

Grafik 3'te bireylerin hemşirelerin mesleki ve eğitimsel özelliklerine ilişkin ifadelere verdikleri yanıtların dağılımı görülmektedir. Bireylerin %69.6'sının "hemşirelerin çalışma koşulları ağırdır" ifadesine katıldıkları ve %64.4'ünün "hemşirelik eğitimi üniversite düzeyinde olmalıdır" ifadesine katıldıkları saptanmıştır.

Bireylerin %40.9'unun "hemşireler yönetici olabilirler" ifadesine ve %34.4'ünün "hemşireler öğretmen

olabilirler” ifadesine kısmen katıldıkları belirlenmiştir. %38.5’inin “hemşireler bilimsel araştırma yapabilirler” ifadesine ve %43.7’sinin “hemşireler Doçent, Profesör olabilirler” ifadesine katıldıkları saptanmıştır.



Grafik 3. Bireylerin, Hemşirelerin Mesleki ve Eğitimsel Niteliklerine İlişkin Bazı İfadelere Verdikleri Yanıtların Dağılımı (Devam)

Bireylerin %76.2’sinin “hemşirelik bakımı, hastaların iyileşmesinde yaşamsal önem taşır” ifadesine katıldıkları, %71.9’unun “hemşirelik bilgiye dayalı bir meslektir” ve %65.5’inin “hemşirelik beceriye dayalı bir meslektir” ifadesine katıldıkları belirlenmiştir.

Bireylerin %53.8’inin “medyada hemşirelerin yansıtışı gerçeklere uyumludur” ifadesine ve %47.2’sinin “hemşirelerin toplumda saygınlığı yüksektir” ifadesine kısmen katıldıkları saptanmıştır.

TARTIŞMA

Bireylerin HİÖ’nün “Genel Görünüm” alt boyutu puan ortalaması 10.82 ± 2.25 , “İletişim” alt boyutu puan ortalaması 10.55 ± 2.88 , “Mesleksel ve Eğitimsel Nitelikler” alt boyut puan ortalaması 27.19 ± 5.49 ve HİÖ toplam puan ortalaması 48.57 ± 8.51 ’dir. HİÖ’de puanların yükselmesi hemşirelik imajının olumlu olduğunu göstermektedir. HİÖ alt boyut ve toplamından alınabilecek en yüksek ve en düşük puanlara bakıldığında; çalışmaya katılan bireylerdeki hemşirelik imajının orta düzeyde olumlu olduğu söylenebilir (Tablo 2).

Tortumluoğlu ve ark. (2005)’nin yaptıkları çalışmada genel olarak toplumun hemşirelere yönelik düşüncelerinin olumlu olduğunu bulmuşlardır. Özpancar, Ay-

dın, Akansel (2008)’in hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada öğrencilerin %59.2’sinin “hemşirelik toplumda değer verilen bir meslektir”, %58.2’sinin ise “hemşirelik mesleği toplumda önemli bir statüye sahiptir” ifadelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular çalışma kapsamındaki öğrencilerin hemşirelikle ilgili herhangi bir ders almadan okula geldikleri ilk gün verdikleri yanıtlar olmasından dolayı bu sonuçların toplumdaki hemşirelik ile ilgili görüşün bir yansıması olduğu kabul edilebilir. Bu çalışmada da bireylerin %47.2’si hemşirelerin toplumda saygınlığının yüksek olduğunu düşünmektedir (Grafik 3 devam). Bu bulgular ışığında hemşirelerin toplumdaki imajının orta düzeyde olduğu söylenebilir. Bireylerin, hemşirelere ve hemşirelik mesleğinin niteliklerine ilişkin verdikleri yanıtlara bakıldığında (Grafik 1-2-3), bu sonuçların toplumun çoğunluğunun halen daha hemşirelik mesleğini yeterince tanımamalarından ve hemşirelerle geçmişte yaşadıkları bir takım olumsuz deneyimlerden kaynaklandığı söylenebilir.

Bozkır ve ark. (2008)’nin çalışmalarında genel lisede okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun hemşirelik hakkındaki düşüncelerinin olumlu olduğunu ancak öğrencilerin hemşire olarak çalışmak istemediklerini ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Tan, Yuncu, Şentürk ve Yıldız (2007)’in hemşirelik bölümü dışında diğer bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin hemşireliğe bakış açılarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada hemşireliğin toplumdaki imajı nasıldır sorusuna öğrencilerin %62’sinin kötü cevabını verdikleri ve genel anlamda hemşireliğe ilişkin diğer sorulara verdikleri yanıtların olumsuz olduğu saptanmıştır.

Serbest meslek sahibi bireylerin hemşirelerin “iletişim” özelliklerine ilişkin, işçi olan grubun ise hemşirelerin “mesleksel ve eğitimsel niteliklerine” ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları ancak memur olan grubun hemşireliğin tüm niteliklerine ilişkin olumsuz görüşe sahip oldukları saptanmıştır (Tablo 3). Eskimez, Öztunç, Alparslan (2008)’in lise son sınıfta okuyan kız öğrencilerin hemşirelik mesleğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada öğ-

rencilerden en fazla babası çalışmayanların (%66.7) hemşireliği tercih etmeyi düşündüğü, en az ise babası memur olanların (%19.7) hemşireliği tercih etmeyi düşündüğü saptanmıştır. Bireylerin sahip oldukları meslek türünün hemşireliğe ilişkin görüşlerini etkilediği söylenebilir. Mesleki statü arttıkça hemşirelik mesleğini tercih etme durumu azalmaktadır.

Ailesinde hemşire bulunan bireylerin hemşirelik mesleğinin tüm niteliklerine ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları saptanmıştır (Tablo 3). Eskimez ve ark. (2008)'nin çalışmasında hemşire bir yakını olan öğrencilerin hemşireliği tercih etme oranlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak bireylerin hemşire bir yakınlarının bulunmasıyla hemşirelik mesleğini daha yakından ve olumlu bir şekilde tanıdıkları ve bu nedenle hemşirelik mesleğine ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik mesleğinin, çalışmaya katılan bireylerdeki imajının orta düzeyde olumlu olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik imajının bireylerin mesleğinden ve ailesinde bir hemşire yakını bulunma durumundan etkilendiği saptanmıştır. Serbest meslekle uğraşan ve ailesinde bir hemşire yakını olan bireylerin sahip oldukları hemşirelik imajlarının daha yüksek düzeyde olumlu olduğu belirlenmiştir. Bireylerin hemşirelerin ve hemşirelik mesleğinin niteliklerine ilişkin verdikleri yanıtların beklenen düzeyde olumlu olmadığı görülmüştür.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Hemşirelerin mesleklerinin gerektirdiği rolleri daha duyarlı bir şekilde yerine getirmeleri,
- Hemşirelik mesleğinin topluma ve gençlere etkin bir biçimde tanıtımının yapılması ve üniversitelerdeki hemşirelik okullarının bu tanıtıma öncül olmaları,
- Lise öğrencilerinin meslek seçimine yönelik düzenlenen meslek tanıtım programlarında hemşirelik mesleğine de yer verilmesi önerilir.

KAYNAKLAR

- Bozkır, G. ve ark. (2008). Genel lise son sınıf ve Sağlık Yüksekokulu'ndaki erkek öğrencilerin hemşireliğe bakışı. *Üniversite ve Toplum*, 8(1): 54-71.
- Çınar, Ş., Demir, Y. (2009). Toplumdaki hemşirelik imajı: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(2): 24-33.
- Emiroğlu, N. (2000). Sağlık personelinin ve toplumun hemşirelik imajı. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 1: 9-18.
- Eskimez, Z., Öztunç, G., Alparslan, N. (2008). Lise son sınıfta okuyan kız öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 15(1): 58-67.
- Karadağ, A. (2002). Meslek olarak hemşirelik. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 5(2): 55-62.
- Khorshid, L., Eşer, İ., Çınar, Ş., Arslan, G. G. (2005). Öğrencilerin toplumdaki hemşirelik imajına ilişkin görüşleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi Özel Sayı*, 21: 581-588.
- Özcan, A., Özgür, H. (1990). Hemşirelerin mesleki benliklerini algılayışları. II. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Kitabı, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu, İzmir, 226-232.
- Özpancar, N., Aydın, N., Akansel, N. (2008). Hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(3): 9-17.
- Özsoy, S. A. (2000). Toplumda hemşirelik imajının belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 16(2-3): 1-19.
- Sümbüloğlu, V., Özcanarslan, F., Gürhan, N. (1987). Ortaokul ve lise son sınıf kız öğrencilerine göre kadınlar için ideal meslek olarak hemşirelik. *Türk Hemşireler Dergisi*, 4(37): 36-41.
- Tan, M., Yuncu, S., Şentürk, Ö., Yıldız, Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin hemşireliğe bakış açıları. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10(1): 22-29.
- Tortumluoğlu, G. ve ark. (2005). Erzurum ilindeki bireylerin hemşireler ile ilgili görüş ve beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 8(1): 10-19.